

LAZARIÁNSKÝ REUNION

ČLENŮ VOJENSKÉHO A ŠPITÁLNÍHO ŘÁDU SV. LAZARA JERUZALÉMSKÉHO V ČESKÉ REPUBLICE ★ ★ ★ 2/2019

Investitura Hradec Králové

Jedny z nejvýznamnějších událostí, které jurisdikce našeho Řádu zažívají, jsou slavnostní investitury – přijímání nových členů a povyšování některých stávajících. Letošní investitura Českého velkobailivku se konala 25. 5. 2019 a byl to skutečně silný zážitek. J. E. velmistra Dona Franciska de Bourbon von Hardenberg zastupoval J. E. vícekancléř Sijt de Blom, GCLJ. A vůbec poprvé se řádové události zúčastnil nově instalovaný patriarcha Antiochie, Alexandrie, Jeruzaléma a celého Orientu, Jeho Blaženost Josef Absi. Dorazila také řada velice významných zahraničních i tuzemských hostů,

mezi nimi též syrský velvyslanec a primátor města Hradec Králové. Celebrantem pontifikální bohoslužby byl náš nově přijatý hlavní kaplan, otec biskup JUDr. Ing. Jan Vokál, JU.D. Bohoslužba za účasti chrámového pěveckého sboru byla velkolepá. Po ní byl složil přísahu nový velkobailiv pro českou republiku, J. E. Ing. Ondřej Farka, KCJL. Následovaly sliby a přijímání postulantů a povyšování stávajících členů.

Následovala tradiční galavečeře v hotelu Tereziánský Dvůr za tónů harfy, vyznamenání chev. Petra Jílka, KCLJ, stříbrnou záslužnou medailí a předání daru našeho velkobailivku patriar-

chovi; obrazu dnes prakticky zničeného města Malula od malířky Zdeňky J. Trnečkové. Všeobecně vládla příjemná bratrská atmosféra napříč nastoupenými národy i jurisdikcemi, vzájemná radost a sdílení se protáhlo do brzkých ranních hodin.

Děkujeme všem, kdo se jakkoliv zapojili do příprav či vážili dalekou cestu na tuto mimořádnou událost. Zůstal v nás silný zážitek doteku Boží milosti a nová energie do služby potřebným, chudým a trpícím.

ATAVIS ET ARMIS!

Vojtěch Měřička

Postní zastavení s profesorem Ctíradem Václavem Pospíšilem

že nám věnoval svůj vzácný čas.
A věříme, že to nebylo naposledy.

Vladimír Němec

Profesor Dr. Ctírad Václav Pospíšil, Th.D.,

je český římskokatolický teolog. Přednáší systematickou teologii na Katolické teologické fakultě a Husitské teologické fakultě Univerzity Kalovy v Praze, na Cyrilometodějské teologické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci a na Teologické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Základní teologická studia absol-

voval v podzemí v rámci tehdy tajné české františkánské provincie. V letech 1990 – 1995 studoval na Papežské univerzitě Antonianum v Římě. Habilitoval v roce 1997 v Olomouci. V roce 2002 byl jmenován profesorem Univerzity Karlovy. Je spoluzakladatelem České christologické a mariologické akademie a členem korespondentem Papežské mariánské akademie. Je autorem celé řady monografií. Věnuje se i překladům teologických studií z románských jazyků.

Nedílnou součástí našeho řádového života v Praze jsou duchovní obnovy. Minimálně dvakrát v roce se setkáváme k bohoslužbě a následnému duchovnímu programu. Nejinak tomu bylo i 3. dubna tohoto roku, kdy jsme se v hojném počtu shromáždili opět ve františkánském klášteře u Panny Marie Sněžné na Jungmannově náměstí. Přišli jak naši členové, tak postulanti a hosté.

Naším vzácným hostem byl tentokrát profesor Dr. Ctírad Václav Pospíšil, Th.D. Nejprve jsme v kapli svatého archanděla Michaela slavili mši svatou, kterou celebroid pan

profesor. V homilii aktuálně reflektoval obě biblická čtení z Izajáše 49, 8 - 15 a z Evangelia podle sv. Jana 5, 17 - 30. Izajáš píše Židům v babylonském otroctví „Hospodin potěšil svůj lid, slitoval se...“ Tato slova nejsou určena jen pro tehdejší situaci, ale jsou stále platná i dnes.

Po bohoslužbě jsme se přesunuli do farního klubu, kde pan profesor pronesl přednášku o teologii Nejsvětější Trojice. Má vzácný dar bez frází, srozumitelně a vtipně vysvětlit jinak složité teologické otázky. A neskutečnou schopnost svým verbálním projevem udržet pozornost posluchačů a vyprovokovat je k otázkám a k diskusi. Jsme mu velmi vděční,

Pouť hospiců na Svaté hoře u Příbrami

Delegace 6 lazariánů ve složení Ing. Ondřej Farka, KCLJ, JUDr. František Vácha, KLJ, Ing. Petr Měřička, MLJ, Mgr. Lukáš Vytlačil, MLJ, Zdeněk Bohdanecký, MLJ, a Mgr. Vojtěch Měřička, AChLJ, vyrazila na již tradiční pouť hospiců na Svaté hoře u Příbrami. Letošní ročník byl komornější, přesto však byly zastoupeny řádové hospice i Řád jako takový, Asociace poskyтова-

telů hospicové a paliativní péče (zastoupená dr. Robertem Hunešem), Oblastní nemocnice Příbram, dorazili bratři křížovníci a přítomni byli další poskytovatelé péče. Na společné poutní bohoslužbě Mons. Wasserbauer zdůraznil souvislost hospicové péče s Evangeliem - zřejmý zázrak uzdravení ochrnutého skrze apoštoly a dnešní zřejmý zázrak toho, že se někdo rozhod-

ne věnovat péči o těžce nemocné a umírající; být jim nadějí, útěchou a bližním...

Dlužno dodat, že malou sbírkou a prodejem benefičních banánových cookies se vybralo 1401,- Kč, které byly následně spolubratrem Vytlačilem poukázány na řádový transparentní účet. Těšíme se na příští rok!

Vojtěch Měřička

Křesadlo pro Lukáše

Myšlenka každoročního ocenění dobrovolníků vznikla již v rámci Mezinárodního roku dobrovolníků v roce 2001. Symbolika udělované ceny i jejího názvu je více než zřejmá: dobrovolníci jsou těmi, kdo pomáhá vykřesat jiskry lidství.

Organizace HESTIA se již 20 let věnuje podpoře, rozvoji a propagaci dobrovolnictví v České republice. Od roku 2001 uděluje HESTIA dobrovolníkům za jejich dlouhodobou práci ve prospěch druhých cenu s názvem Křesadlo. Hlavním cílem udělování ceny Křesadlo je ocenit práci dobrovolníků, upozornit na přínos dobrovolnických činností v naší společnosti, zviditelnit příběhy vzájemné a nezištné pomoci a především podpořit další lidi k zapojení se do dobrovolnických aktivit. Křesadlo se snaží oceněným dobrovolníkům získat respekt k jimi vykonaným aktivitám a zájem širší veřejnosti o dobrovolnickou službu. Jde o symbolické poděkování těm, kteří zdarma svůj volný čas věnují obecně prospěšným činnostem, pomáhají postiženým lidem či vedou různé organizace, které rehabilitují myšlenku dobrovolnictví. Dobrovolníky nominují neziskové organizace i sami občané. O tom, komu bude náležet ocenění cenou Křesadlo, rozhoduje komise složená ze zástupců neziskových organizací, novinářů, zástupců státní správy a samosprávy a komerčních firem.

Mezi letošními oceněnými je i náš spolubratr

Mgr. Lukáš Michael Vytlačil, MLJ. Předání ceny se uskutečnilo 24. dubna v překrásném sále Rezi-

dence primátora na Mariánském náměstí v Praze. Ceny předával osobně primátor hl. města Prahy pan MUDr. Zdeněk Hřib. Za náš Řád se slavnosti zúčastnili Ondřej Farka, Petr Vinš a Vladimír Němec.

Lukášovi blahopřejeme, děkujeme mu za jeho neuvěřitelné nasazení na tomto poli a také za to, že svými aktivitami významnou měrou přispěl a stále přispívá k plnění poslání našeho Řádu a k jeho prezentaci.

Vladimír Němec

Změna vedení a sídla Společenství pomocníků řádu sv. Lazara

V našem řádu přebírá vedení nová generace. Naštětí je to i u Společenství pomocníků Řádu sv. Lazara. Tuto samostatnou, i když sesterskou právní osobu, založilo vedení Řádu již v roce 1994. Pracovní náplní je pomáhat trpícím a postiženým v zahraničí. Náš Reunion o tom v minulosti podrobně informoval. Ze spousty akcí možno jmenovat např. vybudování třiceti studní v severní části Východního Konga společně s augustiniány. V poslední době je to zejména pomoc sirotkům v Sýrii.

Informace syrského zastupitelství v Praze jsou jednoznačné. Jejich potřební dostávají větší pomoc pouze od našeho Červeného kříže, který tam úzce spolupracuje s jejich Červeným půlměsícem, a pak od našeho Řádu. My se však řídíme radou sv. Pavla (viz Ga 6,10). Dle současných informací je tam po válečných událostech více než 800 000 sirotků, a tak jsme se zaměřili na pomoc těm křesťanským.

Podánilo se nám podpořit čtyři sirotčince s více než stovkou sirotků a domov pro nemohoucí seniory.

Celkem dostali 10 000 dolarů. Zprostředkovali jsme jim tzv. Malé lokální projekty (MLP) našeho MZV s limitem 20 000 dolarů, tj. asi 500 000 Kč. Sirotčinec sv. Pavla našeho patriarchátu dokončil dovybavení svého zařízení v říjnu 2018. Pro letošní rok byly v minulém roce

navrženy dva MLP, a to v horském městečku Maalula, kde se hovoří aramejsky. Jeden je pro sirotky a druhý pro obnovu původního institutu aramejštiny. Problém měli s vyplněním anglického formuláře. Letos proto další MLP zajišťujeme v podstatně větším předstihu.

V minulém roce jsme rozjeli známou adopci na dálku s názvem „adopce Sýrie“. Od nás pro ně obdrželi 3 600 dolarů a dostali jsme jmenný seznam asi pro 20 sirotků. Nyní již máme podrobné podklady včetně fotografií pro více než 40 sirotků a hlásí se již řada zájemců.

Z přiložených obrázků je patrný současný rozdílný stav sirotčinců v Damašku. Můžete tak porovnat studovnu staršího sirotčince sv. Panthaleona pro dívky a studovnu po námi zprostředkovaném dovybavení či rekonstrukci sirotčince sv. Pavla, který patří našemu patriarchátu.

Petr Jílek

Finanční dary na podporu dalších aktivit je možné zasílat na účet ČSOB 288734774/0300

Ekumenická křížová cesta 2019

Na Zelený čtvrtek, který letos připadl na 18. dubna, se členové Řádu sv. Lazara Jeruzalémského zúčastnili tradiční Ekumenické křížové cesty na vrchu Petřín, tentokrát však rovněž jako spolupřadatelé. Jednotlivými zastaveními účastníky provázeli Mgr. Vladimír Kellnar, vikář Prvního pražského vikariátu a svatovítský kanovník, farář u Matky Boží před Týnem, ThDr. Tomáš Butta, patriarcha Církve československé husitské, a za Starokatolickou církev ThDr. Petr Jan Vinš, SChLJ, administrátor katedrálního chrámu sv. Vavřince a generální sekretář Ekumenické rady církví (a rovněž člen našeho

Řádu), a jáhen Petr Brzobohatý. V letošním roce si mohlo ekumenicky rozmanité společenství vstup do velikonočního tridua vychutnat v prostředí nově

upravené křížové cesty, jež byla zrekonstruována v rámci celkové revitalizace Petřínského vrchu.

Lukáš M. Vytlačil (foto Člověk a víra)

Seminář pořádaný Ministerstvem zahraničí ČR dne 27. 5. 2019

Naše Společenství pomocníků bylo společně s dalšími organizacemi pozváno do zrcadlového salonku Černínského paláce. Byli jsme informováni o politické a bezpečnostní situaci v Sýrii a Iráku a o zapojení ČR při obnově Sýrii a stabilizaci Iráku. Prakticky se jedná o ekonomickou diplomacii, která však zejména v Sýrii musí respektovat příslušný sankční režim. Jedná se nejen o řadu takových omezení EU, ale i jednotlivých států. V určitých záležitostech jsou však možné výjimky a to vše koordinuje MZV.

Syrská ekonomika válečnými událostmi podstatně poklesla, a tak nemají pro rekonstrukci dosta-

tečné finanční prostředky. Řešením jsou splátkové kalendáře, ale naše banky nedávají úvěry. Jejich hlavním obchodním partnerem je nyní Rusko a Čína.

V případě Sýrie se jedná zejména o humanitární pomoc, zdravotnický materiál, řešení vodohospodářských problémů s pitnou vodou, kulturní památky, likvidaci odpadů, opětovné použití poškozených zbytků stavebních materiálů, projekty na opravu mlýnů, apod. Problém však byl v případě subdodávek pro pivovar.

Zajímavé bylo vystoupení ředitele našeho Červeného kříže, který popisoval jejich spojení s míst-

ním Červeným půlměsícem s 11 000 pracovníků včetně dobrovolníků. Působí tam všude, a to i mezi teroristy. Uváděl částku jejich celkové pomoci, a to více než 27 mil. Kč. Používají dopravní letadla naší armády, které pro tyto účely mají nosnost jen 3 tuny. Podobné kontakty tam dle něho mají i Norové.

Mluvil i zástupce organizace Člověk v tísni a zástupce našeho Národního muzea. Složitě se tam dodává materiál pro rekonstrukce místních kulturních památek. Některé opravy se realizují i v naší republice. Současně doporučil návštěvu výstavy v muzeu v Jílovém.

Petr Jílek

Adopce Sýrie

Společenství řádu pomocníků sv. Lazara, z.s. se pustilo do dalšího projektu ADOPCE SÝRIE, který navazuje na stávající aktivity této neziskové organizace, jež inicioval a založil bratr Petr Jílek. Nový předseda spolku Mgr. Richard Andrle Sylor, MBA, KLJ-J uvádí, jak v minulosti společenství pomohlo se zajištěním 30 studní v Africe, pomohlo několika Africkým studentům s jejich studiem, v roce 2017 zajistilo tři elektrogenerátory do civilní nemocnice v Damašku a předalo nezanedbatelné finanční dary Syrským křesťanským sirotčincům Sv. Pavla v Damašku a sv. Panethaleona ve starém Damašku. Oba sirotčince použijí finanční dary na zajištění desítek dětí, které zde po válce strádají.

Právě ADOPCE SÝRIE www.adopcesyrie.cz navazuje na aktivity v Sýrii. Ve válce poničené a postižené zemi, kde některé děti nemají co jíst a pít, či jsou bez rodiny, vznikly sirotčince, které se sta-

raji o dané křesťanské děti. Jejich rodiče jsou často mrtví či nezvěstní, a proto nalezly útočiště v těchto sirotčincích. Bohužel stávající stav v Sýrii je více než žalostný a děti se potýkají s nedostatkem základních lidských potřeb (jídla, pití, ubytování

atd.). Děti jsou sice částečně zaopatřeny, avšak pouze v minimalistické variantě, jejich situace je více než tíživá. „Potřebují základní lidské potřeby jako je láska rodiny (tu jim dát nemůžeme), ale můžeme jim zpřjemnit život v dané sociální skupině (v sirotčinci) a poskytnout jim zdroje na jídlo, pití, oblečení a ubytování“ říká předseda Andrle.

Tento projekt vznikl na základě spolupráce s panem Ing. Samírem Masadem, CSc, jenž zajišťuje koordinaci mezi ČR a Sýrií, která je stále na sankčním seznamu EU a OSN. Sankce znemožňují některé procesy pomoci, a tak jsou děti závislé na sirotčincích, jež nejsou financovány vládou tak, jako například dětské domovy v ČR. Pomozte i Vy a staňte se buď adoptivním rodičem či přispěvatelem, pomůžete srdcem.

Richard Andrle Sylor

V sobotu 15.6. přijal svátost křtu Jindřich František Měříčka. V rodinném shromáždění jej v kostelíku v Hradisku u Kroměříže pokřtil kyjovský děkan, P. Vladimír Mrázek, kmotříčkou se stala Karolína Nováková. Vyprošujeme radost a naději do celého křesťanského života; kéž vždycky ví, že i když sám mnohokrát po cestě upadne, boží ruka mu vždy pomůže znovu vstát a jít dál... V modlitbě doprovází rod Měříčkův, Sedláčkův a Vránův.

Otroci v 21. století

Nedávno vyšla krásná kniha „KARLŮV MOST – V souvislostech víry a ducha –“ od Stanislava Příbyla a samozřejmě se tam zmiňuje příslušné sousoší „s Turkem“ z roku 1714. Je tam vyobrazen sv. Jan z Mathy (1160-1213), sv. Felix z Valois (1127-1212) a sv. Ivan (žil v 9. století). Autorem byl Ferdinand Maxmilián Brokoff a donátorem hrabě František Josef Thun. Sousoší vzniklo k pětistému výročí smrti sv. Jana z Mathy, zakladatele trinitářů. Sv. Ivan se ke sv. Janu z Mathy asi hodil podobností atributů. První je doprovázen laní a druhý má jelena. Níže je socha sv. Felixe z Valois s osvobozeným otrokem u jeho nohou. Místo soklu je skála s vězením křesťanských zajatců, které hlídá turecký otrokář.

Sv. Jan z Mathy založil řád na vykupování otroků a jeho svátek zajímavě připadá na stejný den jako svátek sv. Lazara, tedy na 17. prosince. To by nás mělo inspirovat. Prvním představeným tohoto řádu byl sv. Felix.

Téma pronásledování křesťanů je nyní však více aktuální než kdy jindy. V současnosti se tomuto úkolu věnuje ekumenická „Křesťanská mezinárodní solidarita“ se sídlem ve Švýcarsku (CSI - Christian Solidarity International). Pojítkem s touto organizací byl jejich bývalý šéf v českých zemích, náš spolubratr František Adamík, který před časem přestoupil k našim spolubratrům na věčnost. Známe jsou jejich modré brožurky, které jsou snad v každém pražském kostele. Zastávají se pronásledovaných křesťanů. Nyní se kromě jiného starají i o otroky v severní Africe. Je to tradičně spojeno s nájezdy Arabů ze severu na národy a kmeny žijící na jihu. Muži byli většinou zabíjeni, ženy a děti odvlékány do otroctví.

Současné novodobé otroctví v Súdánu bylo spojeno s komplikovanou občanskou válkou, která tam vypukla v roce 1983. Arabští otročtí nájedníci útočili na jihosúdánské vesnice a stali se zbraní Chartúmu proti povstalcům, což byl převážně křesťanský kmen Dinků. Stále to však chápou jako právně správné jednání dle islámského práva šaría. CSI se tam angažovala asi od roku 1992. Zjistili, že bylo zotročeno více než 200 000 lidí. Od roku 1995 vykoupila CSI více než 100 000 otroků. Zaplatila průměrně asi 4 000 Kč za jednoho.

Je zajímavé, že v Evropě se o těchto zvěrestech dlouho organizovaně nepsalo. Jinak to však bylo v USA, kde školní děti sbíraly peníze na vykupování otroků. V Africe stále působí rakouská

polostátní organizace zaměřená na těžbu ropy, její zpracování a energetiku. Byla a je podstatně v arabském vlastnictví. USA dotlačily Kanadu, aby ze Súdánu stáhla jejich naftovou společnost, ale v Evropě byla a je situace zcela jiná.

V jižní části Súdánu je ropa a bílé muslimské polovojenské milice vedly proti místnímu černému křesťanskému a animistickému obyvatelstvu po mnoho let tzv. „svatou válku“ tak, aby při těžbě zbytečně nepřekáželi. Byla tam taková nabídka, že jeden otrok měl na trhu cenu dvou koz. Vzhledem k nízké ceně bylo s otroky také odpovídajícím způsobem zacházeno. Nicméně i tlak CSI byl úspěšný. Mluví se asi i o 100 000 otroků, které později zdarma propustily severní súdánské regiony, které sousedí s jihem.

CSI organizovala dopravu humanitární pomoci i pomocí letadel, která však súdánské letadla občas sestřelovala. Asi před 15 lety se naše Společenství pomocníků pokusilo tlačit přes poslance na rakouskou polostátní naftovou společnost, aby tam zprostředkovala humanitární pomoc. Tato snaha však ztroskotala na neochotě rakouských oficiálních představitelů.

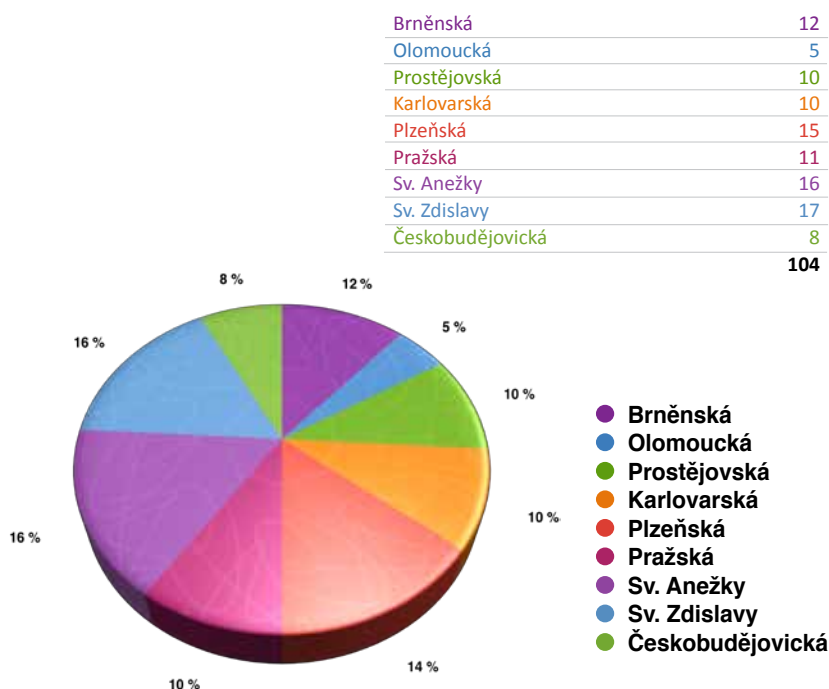
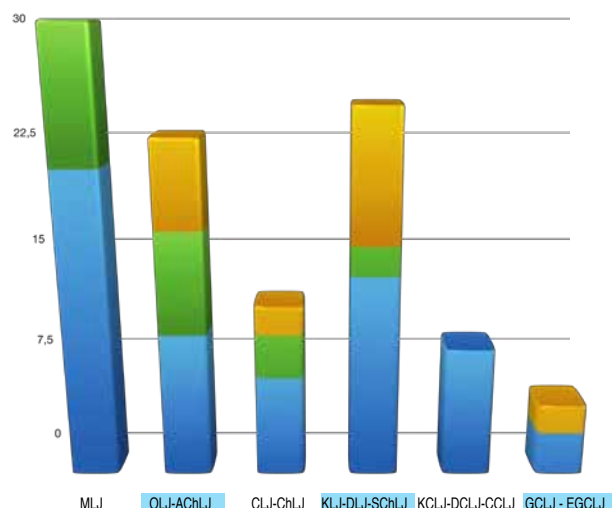
V Súdánu jsou muslimové na severu bílí a černí na jihozápadě Súdánu v Dárfúru. Ti cítili s černými obyvateli na jihu, které podporovali. Tak si zavinili stejné problémy, kdy i proti nim se vedla tzv. „svatá válka“. Tam však není ropa, a teprve pak se uvolnilo jakési evropské informační embargo.

Zejména tlakem USA se situace v jižní části podstatně zlepšila, ale s pokračující setrvačností tam dále působí čínská i rakouská naftová společnost.

Petr Jílek

Statistika hodnot

Statistika počtu členů v komendách

Filip Dostál

Být jen v jednom řádu aneb klišé české společnosti

Úvod

Obecně se člověk setkává mezi lidmi v rámci České republiky a případně Slovenska s názorem, že je možné být členem jen jednoho řádu. Co takovému tvrzení tedy znamená? Podle představ obyčejných lidí, kteří nejsou členy žádného řádu (myšleno rytířského, dynastického a záslužného), nemůže člověk mimo jeden jediný řád mít další. Položme si otázku, proč lidé takto uvažují? Obyčejný člověk nezajímající se o církev, řády apod., vnímá členství v řádu jako něco mimořádného, což samozřejmě je, příslušnost ke starobylé instituci se staletou, nebo dokonce tisíciletou historií. Jenže lidé právě nedokáží rozlišit jednotlivé druhy řádů a členství nejenom v řádech církevních (zde mám na mysli církevní řády vyvinuté v rámci katolické církve), ale i členství v rytířských, dynastických, vojenských a záslužných řádech. Vše

užití v rámci vojenských akcí, ale staly se symbolem jednotky, vojska a státu.

Starověký Řím byl již prvním státem, který viditelně odměňoval bojovníky velkými měděnými medailemi, které byly předstupněm pozdějších vyznamenání či řádů. S vyobrazením takovýchto medailí je možné se setkat na nejruznějších památkách římské říše.²

V raném středověku se významní bojovníci vyzbrojovali bohatě zdobenými meči, které je možno chápat za symbol společenského nadřazení a prestiže. Meč byl vyhrazen pouze pro úzkou skupinu bojovníků, která tvořila jádro kolem panovníka. Právě z takové skupiny se později vyvinula šlechta, které panovník uděloval latifundie, a na nich se nová šlechta usazovala, hospodařila a sloužila panovníkovi. Ten si ji tímto způsobem zavázal.³

žádá“. Toto zvolání bylo později přijato Řádem Božího hrobu. Ale nyní se vraťme k onomu prapůvodu. Díky vzniku jednotlivých křesťanských států na Předním východě, které měly zabezpečit volný průchod poutníků z Evropy do Svaté země, hlavně k hrobu Ježíše Krista, což bylo nejposvátnější místo veškerého křesťanstva, byl důvod vzniku křížových výprava také velmi praktický. Tehdejší byzantské císařství se pomalu začalo nacházet ve vojensko-politické agónii způsobené seldžuckými Turky. Proto papež vyslyšel volání byzantského císaře Alexia I. Komnena a připravil boj přímo na území Svaté země, čímž měl odlákat vojenské síly jednotlivých arabských států, hlavně egyptského chalífátu.⁵

První rytířské řády vznikly kolem nejposvátnějšího místa veškerého křesťanstva, tedy Božího hrobu, místa, kde byl Ježíš Kristus pocho-

Postupně se činnost těchto rytířských řádů přesunula z oblasti Svaté země do Evropy, kde jednotlivé řády založily vlastní komendy a prakticky fungují až do dnešní doby.⁶

Další skupinu rytířských řádů bychom našli na Pyrenejském poloostrově. Zde se jednalo asi o deset menších řádů, jejichž úkolem byl boj proti Saracénům ovládající celý poloostrov. Tyto rytířské řády působí ve Španělsku a Portugalsku do dnešní doby. Některé později přešly pod stát a staly se státními řády udělovanými panovníkem (Španělsko, nebo prezidentem v Portugalsku).⁷

Dynastické řády

Protiváhou k církevním a rytířským řádům byly právě dynastické řády, které se vyvinuly na základě potřeby sdružovat kolem panovníka nejužší šlechtu. Už nebylo možné rozdávat pozemkový majetek, který byl ko-

Mapa Svaté země ze 17. století připomínající jednotlivé centra johanitů.

Insignie maltéžského rytíře z počátku 20. století na řádové uniformě.

Rytířská insignie se šlechtickým křížem Řádu sv. Lazara 1938, Československo

Dynastický Řád orla Gruzie a nesešivané tuniky našeho Pána Ježíše Krista, domácí řád královské rodiny Bagrationů

Insignie familiáře Řádu německých rytířů

splývá v jedno. Proto se nelze divit, že je ve společnosti rozšířen tento mylný názor týkající se členství pouze v jednom řádu bez ohledu na jeho druh, což je základní problém.¹

Stručný vývoj řádů do vzniku rytířských řádů

Potřeba viditelně ocenit jedince je stará jako lidstvo samo. V době pravěké se ve společnosti vyčlenili nejruznější šamani, kteří se od zbytku společnosti odlišovali jiným oblečením, na němž byla řada symbolů. Tento zvyk přechází později také do starověké společnosti, kde se ještě více diferencuje a uplatňuje se ve vojenských. Právě zde vznikly první medaile, které byly viditelně nošeny na hrudi vynikajících bojovníků. S tím souvisí také vznik praporů a standart, které nejenom že měly praktické vy-

Zakládání prvních církevních řádů bylo spojeno s mnišstvím v oblasti dnešního Egypta, odkud se mnišství šířilo do zbytku tehdejší Evropy a Předního východu. Samotné mnišství mělo poměrně dynamický vývoj a díky zakládání klášterů, kostelů a dalších církevních staveb se povedlo christianizovat větší část Evropy. Kolem roku 1000 byl již v celé Evropě vybudován propracovaný systém klášterní správy, kde právě první církevní řády, jako byli benediktini nebo cisterciáci, hrály nesmírně důležitou roli.⁴

Rytířské řády

Zcela jiná epocha se otevřela před středověkou společností po zvolání papeže Urbana II. v Clermontu, kdy během plamenného kázání zvolal „Deus lo vult“, tedy „Bůh to tak

ván. Řád sv. Jana (později obecně nazývaný maltéžský řád) byl vybudován bl. Gerárem, který byl rovněž společným velmistrem pro řád sv. Lazara, který se později oddělil a začal se věnovat výhradně péči o malomocné. Navíc všichni rytíři jakéhokoliv rytířského řádu ve Svaté zemi museli vstoupit do řádu sv. Lazara v okamžiku onemocnění leprou. Poměrně rychle vznikaly další řády, jako třeba Řád Božího hrobu, který byl významným řádem ochránců nejsvětějšího křesťanského místa. Dále vznikli templáři, asi nejznámější rytířský řád, opředěný mnoha až fantastními příběhy. Kvůli jazykové roztržistosti jednotlivých šlechtických bojovníků z románského a germánského světa vznikl rytířský řád na základě jazykové příslušnosti – němečtí rytíři.

lem poloviny 14. století již v Evropě podělen mezi šlechtu. Proto vznikly první dynastické řády. Tím nejstarším je Podvazkový řád, udělovaný panovníkem Velké Británie jako výlučně rodinný. Dále vznikl Řád obojku, Řád copu, Řád Zvěstování Panny Marie, což je do dnešní doby dynastický řád Savojského rodu. O něco později v 15. století vznikl také asi nejznámější dynastický řád Zlatého rouna, udělovaný v současné době nejen hlavou rodu Habsbursko-Lotrinského, ale také španělským králem. Tyto staré řády nám v první etapě vývoje uzavírá ještě Řád Bílého slona, který je rodinným řádem dánského královského domu.⁸

Potřeba vytvořit odpovídající dynastický řád se ukázala v průběhu dalších staletí jako nutná a postupně od 16. století vznikaly další rodinné

řády, například ve Francii Řád sv. Ducha nebo v Rusku Řád sv. Ondřeje. Rovněž řada menších knížecích nebo vévodských rodů si zakládala svoje vlastní řády, třeba knížata Thurn-Taxis založila Řád štěstí nebo knížata Schaumburg-Lippe mají svůj dynastický řád, který je dokonce dělený do více stupňů, což souviselo s možností odměnit určité skupiny rodů nebo významných osobností.⁹ Rovněž ve 20. století došlo k založení mnoha dynastických řádů, které udělovaly hlavy jednotlivých královských rodů. Třeba známé jsou řády z etiopského císařství udělované dynastií Šalomounovců. Také je potřeba zmínit třeba osud ruské carské rodiny Romanovců, která po genocidě bolševiky odešla do exilu v Dánsku a Švédsku. Pretendenti ruského trůnu udělovali i po zániku monarchie (a udělují do dnešní doby) dynastický Řád sv. Ondřeje.¹⁰

chránit. Jak můžeme vidět, tak Řád orla Gruzie měl podobný osud jako mnohé původně rytířské řády, které se později přeměnily na státní, jako v případě Španělska.¹¹ V současné době je Řád orla Gruzie udělován pretendentem gruzínského královského domu prince Davidem Bagrationem. Řád v roce 2017 přijala rovněž královna Velké Británie JKV Alžběta II. Stalo se tak vůbec poprvé, co panovnice Velké Británie přijala dynastický řád od nevládnoucího královského rodu. Řád má mnoho významných osob společenského a kulturního života, třeba bývalý bulharský car Boris III., Simeon II., konstantinopolský patriarcha Bartoloměj a řada dalších.¹²

Vojenské řády

Doba raného novověku značně pokročila a množství válek si vyžádalo udělování vojenských řádů.

ných vojevůdců jako např. maršál Václav Radecký z Radče řadu soudobých vojenských řádů různých evropských států. Nikdo se tehdy nepodíval, proč rakouský maršál má tolik řádů nejen vojenských, ale i dynastických. Bylo to zcela běžné.¹³

Záslužné řády

Poslední skupinu řádů tvoří tzv. záslužné řády, které se objevily na přelomu 18. a 19. století. Jejich vznik souvisel s potřebou odměnit stále větší a větší počty obyvatelstva v nové občanské společnosti. Občanská společnost potřeboval řád, který by byl určen pro všechny, a zároveň rozdělen do tříd podle velikosti zásluh. Hlavním předobrazem všech záslužných řádů byl Řád čestné legie ve Francii. Tento revoluční řád měl spojit celou Francii. Stát a hlavně císař Napoleon si uvědomili velkou potřebu odměnit

zde byla neustále. Období 1918-1922 je spojeno s návratem legionářů, pro něž byly raženy zvláštní vyznamenání, vojenské kříže a dokonce jeden vojenský řád sokolův, zvaný též Řád Milana Rastislava Štefánika, který tento řád navrhl. Proto v roce 1922 byl založen zákonem o státních vyznamenáních Řád Bílého lva ve dvou skupinách, vojenské a civilní, v pěti třídách, udělovaný výhradně cizím státním příslušníkům, kteří se zasloužili o Československo.¹⁵

Po roce 1945 se situace radikálně změnila a postupně byly založeny nejrůznější druhy vyznamenání nesooucích označení řád v jedné třídě. Udělování několika desítek řádů státem trvalo až do roku 1989, kdy došlo k reformě a stát ponechal v užívání Řád Bílého lva, nově Řád T. G. M., Řád M. R. Štefánika a medaili za zásluhy a za statečnost.¹⁶

Dekorace rytíře Božího hrobu, konec 20. století, současný vzhled.

Papežský komoří, prof. Giuseppe Tedeschi slouží Svatému stolci jako hlavní reprezentant zahraniční politiky Svatého stolce, je držitelem 20 řádů, z toho dvou rytířských, řádu sv. Jana a Božího hrobu

Konstantiniánský řád sv. Jiří udělený královským domem Obojí-Sicílie, jde o dynastický řád

Řád zásluh o Italskou republiku (záslužný řád udělovaný Itálií)

Velmist Carlos Gereda, markýz z Almazánu, pod velkohvězdou Řádu sv. Lazara je velkohvězda Řádu orla Gruzie.

Právo založit si vlastní dynastický řád má každá královská rodina bez ohledu na to, zda v současné době vládne, či ne. Proto byl v roce 1939 obnoven dynastický záslužný Řád orla Gruzie a nesešíván tuniky našeho Pána Ježíše Krista jako nejvyšší dynastický řád královského rodu Bagrationů, kteří vládli v Gruzii od 6. století po Kristu až do roku 1802. Rod Bagrationů působil po roce 1802 ve službách imperátorské Rusi a významní představitelé rodu se podíleli na mnoha válečných událostech ruské historie. Tento řád navazuje na dávnou tradici, kterou založila sv. královna Tamara Gruzíská v roce 1112, kdy rytíři tohoto řádu bránili se zbraní v ruce Gruzii před nájezdy Turků. Navíc podle legendy je v Gruzii uchována tunika Ježíše Krista, kterou měli členové řádu

Proto již za třicetileté války dochází k udělování vojenských řádů ve Francii, odkud se začaly šířit napříč celým evropským kontinentem. Právě z období třicetileté války pochází vznik velkosti, kterou ale jezdcí nosili vždy na jedné straně. Obliba vojenských řádů byla obrovská a největšího rozkvětu zažila tato skupina řádů od poloviny 18. století přes celé 19. století. V našich končinách je nejznámější Vojenský řád Marie Terezie, udělovaný za mimořádnou statečnost v boji. V Rusku byl založen Řád sv. Jiří, který dostal dokonce za bojovou účast císař František Josef I. V Prusku byl založen Řád Pour le Mérite a v jednotlivých evropských státech další a další vojenské řády. Smyslem vojenských řádů bylo odměnit vojáky. Proto lze spatřit u význam-

aktivní obyvatele států. Situace se vznikem záslužných řádů si všimly také další státy na kontinentu a počátkem 19. století byly zavedeny desítky záslužných řádů určených pro nejširší společenské vrstvy. Mezi tyto záslužné řády můžeme v rámci našich zemí řadit Řád Leopoldův, Řád železné koruny, Řád Františka Josefa I. a Řád za umění. Tyto řády měly zpravidla pět tříd a udělovaly se poměrně často napříč tehdejší společností. Dokonce do roku 1884 bylo udělení vyšších tříd u Leopoldova řádu a železné koruny spojeno s povýšením do šlechtického stavu.¹⁴

Velká změna ve vývoji záslužných řádů přišla po roce 1918 se vznikem Československa. Tehdy chtěl nově vzniklý stát skončit s udělováním záslužných řádů pro domácí obyvatelstvo. Ovšem potřeba odměňovat

Závěr

Na stručném vývoji řádů a jejich druhů je vidět, že jde o kontinuální vývoj, který se neustále vyvíjí. Ale kde je potřeba hledat ono klišé vztahující se k nošení jednoho řádu pro jednu osobu? Samozřejmě vše začalo po roce 1918, kdy chtěla nová republika skončit se vším starým, tehdy se začala tato myšlenka objevovat mezi lidmi a postupně si získala na popularitě. Podobně jako informace týkající se 300 let utiskování Habsburky a mnoho dalších. Je smutné, že i v dnešní době tento názor mezi lidmi přetrvává. Ale daleko smut-

nější je, že tento názor zastávají také členové rytířského řádu sv. Lazara, kteří by měli být alespoň trochu informováni a na rozdíl od většinové společnosti mají možnost se k výše uvedeným informacím dostat.

Kladu si tedy otázku, jak je možné, že minulý velmistr Don Carlos, markýz z Almazánu, byl nositelem asi 20 řádů?! Dokonce mimo rytířský řád sv. Lazara byl členem také maltézského řádu! Navíc držel dynastické řády nejruznějších královských domů, včetně Bagrationů a jejich

dynastického Řádu orla Gruzie nebo záslužného Řádu Iva Godenu.¹⁷ Podobné to je také v případě papežského komořího prof. Guiseppe Tedeshiho,¹⁸ který je držitelem zhruba 20 řádů od předních panovnických rodů světa. Navíc papežský komoří prof. Tedeshi je členem řádu maltézských rytířů a Řádu Božího hrobu. K tomu má dynastický řád od Bagrationů. Je potřeba objektivně konstatovat, že i současný velmistr řádu sv. Lazara má řadu řádů, mezi nimiž je dynastický Řád orla Gruzie a Řád Iva Godenu.

K tomu je potřeba dodat ještě informace o obyčejných členech řádu sv. Lazara ve Španělsku, kteří mimo řád sv. Lazara mají dynastický řád Bagrationů a další španělské řády. Navíc to nezakazuje řádová ústava, která uvádí, že člen řádu sv. Lazara může mít další řády, které jsou mezinárodně platné. Tedy mít řády, které má nejvyšší autorita řádu, velmistr, by mělo být v pořádku. Je smutné, že u řady členů českého velkobailiviku z neznalosti reálií pramení potom nevraživost vůči lidem, kteří dostali dynastické nebo

záslužné řády. Je to v duchu křesťanské lásky? Asi ne. Proto je zapotřebí, aby členové řádu sv. Lazara v České republice přestali myslet ve starých souvislostech aplikovaných prvorepublikovou a pozdější výchovou po roce 1948. Svět se změnil. Vyjeďte za hranice a podívejte se na členy našeho vlastního řádu, kolik dalších řádů dynastických a záslužných mají. Žít v představě jednoho řádu pro člověka je zcela mylná představa, která zde neustále přetrvává a ještě dlouhou dobu bude přetrvávat. **Marek Vařeka**

¹ Základní dělení řádů nalezne zájemce ve faleristické encyklopedii viz LOBKOWICZ, František: *Encyklopedie řádů a vyznamenání*. Praha 1995, s. 13. Tam další literatura.

² LOBKOWICZ, František: *Encyklopedie řádů a vyznamenání*, s. 9. KOLÁČNÝ, Ivan: *Řády a vyznamenání habsburské monarchie*. Praha 2006, s. 13-16.

³ KOLÁČNÝ, Ivan: *Řády a vyznamenání habsburské monarchie*. Praha 2006, s. 13-16.

⁴ BUBEN, Milan: *Encyklopedie řádů a kongregací v českých zemích. Řády rytířské a křižovníci*. Praha 2002, s. 10-17. Autor zde uvádí základní informace týkající se vzniku mnišského způsobu života a zakládání prvotních klášterů v prostoru Evropy, Egypta a Předního východu.

⁵ KOL. aut.: *Dějiny Byzance*. Praha 1992. VAŘEKA, Marek: *Rytířské řády. Historie a současnost*. Hodonín 2013, s. 4.

⁶ BUBEN, Milan: *Encyklopedie řádů*, s. 21-53, 73-96.

⁷ LOBKOWICZ, František: *Encyklopedie řádů a vyznamenání*, s. 9.

⁸ BUBEN, Milan: *Encyklopedie řádů*, s. 153. Konkrétní informace k nejznámějšímu Řádu zlatého rouna viz Kol. aut.: *Das Haus Österreich und der Orden von Goldenen* 2006.

⁹ Van DUREN, Bander Peter: *Orders of knightwood and of merit*. Colin Smith 1995, s. 217-373. Zde nalezne zájemce konkrétní informace k dynastickým řádům udělovaným v Evropě od středověku do konce 20. století. DOLEJŠÍ, Josef: *Duch smaragdového kříže*. Praha 2003, s. 7-32. Základní informace týkající se Lazariánů. Působnost Lazariánů v českých zemích připomenul v nedávné době Vlies. Graz – Stuttgart 2006. Kniha obsahuje kompletní seznam držitelů Řádu zlatého rouna od roku 1430 do ře Václav Horčíčka, který přinesl shrnutí nejen

doposud známých poznatků, ale vnesl světlo, proč byl právě Řád sv. Lazara přiveden knížetem Karlem ze Schwarzenberka, který byl již členem maltézského řádu. HORČIČKA, Václav: *Řád sv. Lazara Jeruzalémského a Karel VI. ze Schwarzenbergu*. In: VAŘEKA, Marek – ZÁŘICKÝ, Aleš (eds.): *Modernizace církve od zrušení jezuitského řádu do II. vatikánského koncilu*. Ostrava 2018, s. 165-171.

¹⁰ <http://www.imperialhouse.ru/en/> Na webových stránkách carské rodiny jsou zmíněny informace o dynastickém řádu sv. Ondřeje. <https://www.ethiopiancrown.org/> Na webu etiopské královské rodiny jsou uvedeny informace k dynastickému řádu koruny, který rodina Šalamounovců udílí do dnešní doby Řád čestné hvězdy Etiopie. LOBKOWICZ, František: *Encyklopedie řádů a vyznamenání*, s. 194

¹¹ <http://www.royalhouseofgeorgia.ge/>

¹² Fernando Martínez Larrañaga - Alfredo Escudero y Díaz Madroñero - José María de Montells y Galán: *Amorial de la orden del Águila de Georgia y la túnica inconsútil de nuestro señor Jesucristo*. Madrid 2015. <http://www.royalhouseofgeorgia.ge/pleng/434/news/114/HER-MAJESTY-QUEEN-ELIZABETH-II-PRESENTED-WITH-THE-GRAND-COLLAR-OF-THE-ORDER-OF-THE-EAGLE-OF-GEORGIA>

¹³ KREJČÍK, Tomáš: *Nobilitace jako nástroj vlády Marie Terezie*. In: VAŘEKA, Marek – ZÁŘICKÝ, Aleš (eds.): *Císařovna Marie Terezie a střední Evropa*. 300 let od narození reformátorky. Hodonín 2019, s. 211-221. Autor detailně vysvětluje vznik Vojenského řádu Marie Terezie a jeho výjimečnost v systému rakouského soustátí, protože se jednalo o jediný vojenský řád udělovaný rakouským panovníkem.

¹⁴ ŽUPANIČ, Jan: *Papežští šlechtici a středoevropské monarchie po roce 1848*. In: VAŘEKA, Marek – ZÁŘICKÝ, Aleš (eds.): *Modernizace církve od zrušení jezuitského řádu do II. vatikánského koncilu*. Ostrava 2018, s. 138-152. Autor se věnuje proble-

matice udělování šlechtických titulů Svatým stolcem a uvádí rovněž papežské řády, s jejichž udělením bylo povýšení spojeno. Jednalo se hlavně o Řád Pia IX., kde tato možnost existovala až do roku 1939.

¹⁵ LOBKOWICZ, František: *Encyklopedie řádů a vyznamenání*, s. 192-194.

¹⁶ NOVOTNÝ, Vlastislav: *Řády a vyznamenání 1948-2011 ČSR, ČSSR, ČSFR, ČR, SR*. Hodonín 2011. TÝŽ: *Řády a vyznamenání Československa 1918-1948, Slovenské republiky 1939-1945*. Hodonín 2011.

¹⁷ Seznam řádů a šlechtických společností, v nichž byl velmistr Carlos Gereda, markýz z Almazánu členem: Řád perly, Rodinný řád královského rodu Kupang, rytíř šlechtické akademie Asturie, rytíř dvanácti řádů Soria (Španělsko), rytíř kastilského řádu, justiční rytíř konstantinianského řádu sv. Jiří pod domem Obojí-Sicílie, Královská společnost svatého Tomáše, Královská společnost Ježíše Krista z Valencie, Řád Draka – rodový řád vietnamské královské rodiny, Řád orla Gruzie a nesešivané tuniky našeho Pána Ježíše Krista – rodový řád Bagrationů, Řád sv. Tamary Gruzínské – rodový řád Bagrationů, Řád čestné hvězdy Etiopie – dynastický řád etiopské císařské rodiny Šalomounovců, Řád svatého Michaela, Řád Valencie, Řád Iva Godenu – záslužný řád království Ghodenu z Ghany, Řád Nilu – dynastický řád egyptské královské rodiny, šlechtická organizace svatého Filipa, šlechtická genealogická akademie Alfonse XIII., mimořádná akademie Jindřicha VI. Hohenštaufského a královský institut Mohamada Alího.

¹⁸ Prof. Guiseppe Tedeshi, papežský komoří od roku 1986, jeden z lidí, kteří tvoří politiku Svatého stolce, obdržel za svůj život velké množství řádů. Podle rozhovoru s ním, je zcela nesmyslné předpokládat, že by jedinec měl nosit jen jeden řád. Doba je jiná a představa jednoho řádu pramení z neznalosti věci a myšlení ovlivněného komunistickým režimem. Osobní setkání v květnu 2017 ve Vatikánu.